

ETT STARKARE OCH TRYGGARE **VÄRMLAND**

REGIONALPOLITISKT PROGRAM 2019 – 2022

Socialdemokraterna
VÄRMLAND

Socialdemokraterna
VÄRMLAND

REGIONALPOLITISKT PROGRAM 2019 – 2022 SOCIALDEMOKRATERNA VÄRMLAND

Programmet är antaget på ordinarie distriktskongress 24-25 mars 2018 och kommer ligga till grund för socialdemokraternas politik och prioriteringar i Värmland fram till och med år 2022.

SOCIALDEMOKRATERNA VÄRMLAND

BESÖKSADRESS: Orrholmsgatan 15, 652 15 Karlstad TELEFON: 054-17 70 00

E-POST: varmland@socialdemokraterna.se HEMSIDA: socialdemokraternavarmland.se

INNEHÅLL

SOCIALDEMOKRATISK REGIONPOLITIK	4
--	---

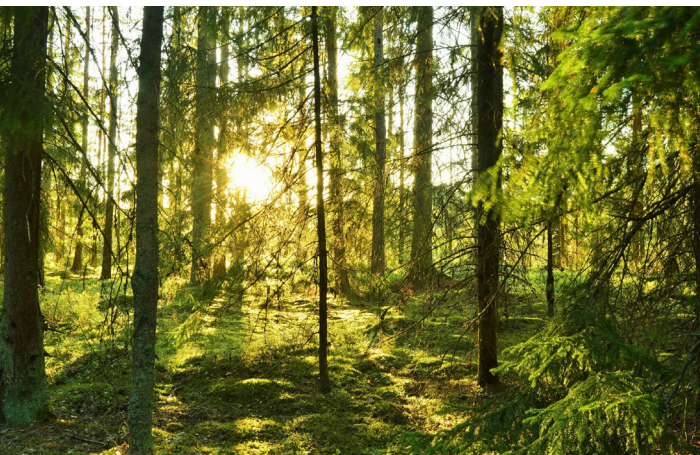
EN MILJÖVÄNLIG OCH HÅLLBAR REGION	6
--	---

TILLVÄXT OCH UTVECKLING I VÄRMLAND	9
Jobben.....	10
Utbildning.....	11
Kultur.....	12
Infrastruktur.....	14
Kollektivtrafik.....	15
Digitalisering.....	16

DEN BÄSTA HÄLSO- OCH SJUKVÅRDEN	19
Folkhälsa och barnperspektiv.....	19
Bra och jämlik vård.....	20
Tillgänglighet.....	21
Patienternas medverkan.....	22
Psykatri.....	23
Tandhälsa.....	23

EN ATTRAKTIV ARBETSGIVARE	25
--	----

SOCIALDEMOKRATISK REGIONALPOLITIK

Socialdemokratin utgår från människor lika värde – oavsett vem man är och vilken bakgrund man har. Vi vill ha ett samhälle där vi ställer upp för varandra, där vi hjälps åt, tar ett eget ansvar och där alla får bra möjligheter i livet, en god livskvalitet.

Vi strävar efter ökad jämlikhet och större frihet. Livet blir lättare och ger framtidshopp om levnadsvillkoren är någorlunda lika. Därför måste all diskriminering bekämpas. Frihet kräver jämlikhet, jämställdhet, mångfald och integration i ett tryggt och hållbart samhälle.

Vår politik behövs för att utjämna levnadsvillkoren och motverka marknadskrafterna. Detta gör vi bland annat genom att satsa på en stark välfärd med bra vård, skola och omsorg för alla. När individen är som mest utsatt ska samhället vara som starkast. Därför tror vi på en generell välfärd som är solidariskt finansierad, demokratiskt styrd och rättvist fördelad. Storleken på plånboken ska aldrig avgöra tillgången till den offentliga välfärden.

Socialdemokratisk politik i den nya regionkommunen innebär att vi använder våra gemensamma resurser för att både utjämna levnadsvillkor och för att utveckla Värmland.

Regionkommunen har en viktig samordnande och stödjande roll när det gäller näringslivsutvecklingen. Därför vill vi underlätta och påskynda kompetensutvecklingen inom både offentlig och privat verksamhet genom att utveckla samarbetet mellan kommuner, företag, universitetet och andra som berörs.

Vi Socialdemokrater ser som vår uppgift att skapa förutsättningar för fler jobb och utveckling samtidigt som vi arbetar för en jämlik hälso- och sjukvård av högsta kvalitet, som ges efter behov.

VI SOCIALDEMOKRATER SER SOM VÅR UPPGIFT ATT SKAPA FÖRUTSÄTTNINGAR FÖR FLER JOBB OCH UTVECKLING

VÅRT REGIONALPOLITISKA PROGRAM beskriver vad vi vill uppnå under kommande mandatperiod och innehåller konkreta politiska förslag inom respektive politikområde. Programmet utgår från det ansvar och de uppdrag som den nya regionkommunen förväntas få. Med en socialdemokratisk regering stärks möjligheterna till en framgångsrik politik i regionen. Eftersom den nationella, regionala och lokala politiken hänger ihop behövs en stark socialdemokratisk politik på samtliga nivåer.

I DETTA REGIONALA PROGRAM KAN DU FÅ TA DEL AV HUR VI VILL SE TILL:

- att arbete åt alla kan stöttas genom regional utveckling
- att bidra till ett gott näringslivsklimat genom regionalt utvecklingsarbete
- att ett livslångt lärande kan tryggas
- att vi får en behovsstyrd och jämlik hälso- och sjukvård
- att använda kulturen för att ge oss ett rikare samhälle att leva i
- arbeta för att motverka diskriminering
- att det frihetsstödjande samhällsbygge vi beskriver också ska vara hållbart för generationerna efter oss
- att verka för det hälsofrämjande goda arbetet

Åsa Johansson & Ulric Andersson, kandidater till landstinget/Region Värmland

EN MILJÖVÄNLIG & HÅLLBAR REGION MED GOD FOLKHÄLSA

Vi vill forma ett hållbart samhälle som erbjuder ett gott liv också till dem som kommer efter oss. Vår konsumtion idag får aldrig ske på bekostnad av kommande generationer.

Vi måste ställa om så fler människor ges möjlighet att leva miljövänligt och klimatneutralt. Genom utbildning och politiska beslut kan vi alla minska klimatförändringarna och öka den ekonomiska tillväxten. Offentliga upphandlingar kan bidra till detta. Beredskapen behöver utvecklas för hur vi ska möta konsekvenserna av pågående klimatförändringar som skyfall, hård blåst, värmeböljor eller andra klimatproblem.

För att minska klimatkrisens framtida konsekvenser behöver regionens verksamheter bedrivas resurseffektivt och med fokus på att alla ska ha rätt till en god miljö. Den viktigaste möjligheten i klimatkrisen är utveckling och innovationer. Vi ska stötta arbetet med att utveckla bioekonomin och därigenom bidra till den gröna tillväxten.

Vi behöver också koppla ihop de nationella miljömålen med andra viktiga prioriteringar. Hållbar, grön livsmedelsproduktion och konsumtion binder ihop folkhälsa och miljö. Naturvård kan kopplas ihop med ekoturism. När investeringar i ny grön teknik och utveckling sker så

växer också många nya jobb fram. Vår miljöpolitik handlar inte enbart om klimatkrisen. Det handlar om att vi i framtiden ska ha tillgång till frisk luft och ett rikt växt- och djurliv. Att våra sjöar och hav kan hållas levande, fria från övergödning och hur grundvattnet kan tryggas.

Regionkommunen ska delta i arbetet med att uppfylla de nationella miljömålen och de åtgärder som regeringen och FN föreslår. Härigenom kan folkhälsan förbättras. Föreningslivet är en viktig och integrerande kraft i samhället, där människor med olika bakgrund kan mötas kring gemensamma intressen. Deltagande i meningsfulla föreningsaktiviteter är hälsofrämjande och regionkommunen ska arbeta med att stödja och utveckla föreningar som bidrar till att skapa mångfald, som stärker livskvaliteten och främjar folkhälsan. Vi ska aktivt arbeta för att ge alla värmlänningar en möjlighet att påverka sin livssituation och involveras i samhället. Möjligheterna till ett gott liv ska vara lika för alla.

Det behövs fler gång- och cykelvägar, förbättrad och billigare kollektivtrafik, närprodu-

cerade livsmedel och att fiber byggs ut som möjliggör hemarbete. Ett "lokal-lojaltänk" är också viktigt så att nära affärer minskar resandet.

VI VILL SE TILL:

- att politiskt stimulera framtidens nya klimatsmarta lösningar
- att regionens verksamheter bedrivs resurseffektivt
- att regionen visar vägen med kloka, justa och klimatvänliga upphandlingar
- att länet på sikt blir ett pluslän (dvs produktionen av förnybar energi ska överstiga länets totala energikonsumtion)
- att en förbättrad infrastruktur med fler laddstolpar stimuleras
- regionkommunen arbetar med att stödja och utveckla föreningar som bidrar till förbättrad folkhälsa

TILLVÄXT & UTVECKLING I VÄRMLAND

Tillsammans skapar vi förutsättningar för att Värmland ska vara en hållbar och attraktiv region, där människor vill bo och utvecklas och där företag vill expandera och etablera sig.

Karlstad i sin roll som regioncentra har ett särskilt ansvar att vara tillväxtmotor för en positiv utveckling i hela länet. Ett starkt entreprenörskap är en nyckel i vårt innovationsarbete. Vi ska prioritera insatser mot områden som ger bättre förutsättningar för ett växande och hållbart företagande.

Det handlar bland annat om fungerande samarbeten, kompetensförsörjning, kapitalförsörjning, förnyelse, kommunikationer, marknadsföring, gynnsamma kommunala förutsättningar och service, men också om att öka intresset och skapa förutsättningar för såväl kvinnor som män att starta och driva företag. Rätten till arbete och utveckling är en förutsättning för jämlik hälsa.

**ATT ALLA SOM KAN
ARBETA OCKSÅ SKA
GÖRA DET ÄR VÅR
FRÄMSTA POLITISKA
PRIORITERING**

ATT ALLA SOM kan arbeta också ska göra det är vår främsta politiska prioritering. Rätten till arbete förutsätter också ett framgångsrikt, framtidsinriktat och hållbart näringsliv som ligger i framkant. Utgångspunkten måste vara att människor ska ha rätt att arbeta 100 procent av sin egen förmåga. Då måste också människors olikheter tillvaratas.

Verksamheter behöver utformas från en inkluderande utgångspunkt. Vi vill ha ett arbetsliv som tar tillvara mänskliga olikheter och som ser de mänskliga och samhällsekonomiska motiven för detta. En aktiv arbetsmarknads- och utbildningspolitik är avgörande för vår framtid. Fler jobb i både befintliga och i nya branscher lägger grunden för ett bättre samhälle. Den forskning som bedrivs i vår region har mycket goda förutsättningar att skapa jobb när vi ställer om våra verksamheter för att kunna bevara en god boende- och arbetsmiljö och ett hållbart samhälle.

Tillväxt och utveckling förutsätter ett aktivt arbete med omvärldsbevakning och internationella kontakter. Relationerna med vår närmaste granne Norge och med EU ska vidareutvecklas och fördjupas och regionen ska arbeta aktivt med ansökningar till EU:s olika fonder.

JOB BEN

Värmland har stor potential att utvecklas och vara ledande i att ta sig an framtidens utmaningar. För att kunna klara dessa utmaningar sätter Socialdemokraterna i Värmland jobben först.

Alla måste få möjlighet att försörja sig själva i vårt land. En framgångsrik jobbpolitik spelar en central roll för att bryta segregationen. Rätten till ett arbete som det går försörja sig på är grunden för ett jämlikt, jämställt och solidariskt samhälle. Det gäller att ta vara på den kunskap och erfarenhet som nyanlända flyktingar och invandrare har och ge dem den utbildning de behöver för att få arbete. Det spelar en central roll för att bryta segregationen.

Arbetsmarknadsläget har förbättrats i Värmland i takt med att ungdomsarbetslösheten sjunker och sysselsättningen och antalet lediga jobb ökar. Men fortfarande krävs insatser för dem som står längst från arbets-

marknaden. Det behövs nya enklare vägar till jobb som ger varaktig etablering på arbetsmarknaden. Utbildningsjobb är en modell som vi i Värmland vill arbeta upp samtidigt som Region Värmland också ska anställa inom ramen för exempelvis s.k. "extratjänster". (en statligt subventionerad anställning för personer som varit arbetslösa under en längre tid.)

För att långtidsarbetslösheten aktivt ska kunna motverkas behövs ett samlat ansvar och samordning av nuvarande aktörer. Inflytande över arbetsmarknadspolitiken på regional och lokal nivå bör öka. Förutom de offentliga aktörerna som kommuner, regioner, myndigheter med flera, behövs också ett bra samarbete med näringsliv och civilsamhället. Vi vill också stötta och stärka regionens småföretagare. Matchningen mellan lediga jobb och arbetssökande på arbetsmarknaden ska underlättas med stöd av utbildningsinsatser utifrån arbetslivets behov.

Många människor har en yrkeserfarenhet som är viktig på arbetsmarknaden. Det handlar både om de som befunnits sig länge på svensk arbetsmarknad och de som har erfarenhet från andra länder. För att kunna ta tillvara all kompetens måste deras kunskap valideras och dokumenteras. Därför är det viktigt att regionen erbjuder ett snabbt och effektivt valideringssystem (ett system för utvärdering och kvalitetskontroll av kunskaper och/eller examina).

Vi behöver ta tillvara närheten till Norge och särskilt till Oslo-regionen som ger oss unika möjligheter för både fler jobb i Värmland och en ökad export. Vi måste också öka utbytet med Örebroregionen och Västra Götaland, vilket stärker det gemensamma arbetsmarknadsområdet.

Att utveckla besöksnäringen skapar ökad attraktivitet. Vi vill ex. arbeta för att aktörerna inom turism och kultur mer aktivt arbetar för att förlänga sina turistsäsonger genom att utveckla besöksmål som attraherar breda grupper. Genom att stärka besöksnäringen stärker vi också Värmlands tillväxt och arbetsmarknad. Vi ser det som en viktig åtgärd för att stärka både stad och land.

VI VILL SE TILL:

- att regionen arbetar med att ta fram snabba och effektiva valideringssystem
- att tillsammans med näringslivet prioritera insatser mot områden som ger bättre förutsättningar för ett växande, hållbart och innovativt Värmland
- att stärka besöksnäringen för att också stärka Värmlands tillväxt och arbetsmarknad

UTBILDNING

Vi socialdemokrater vill ge förutsättningar för människors möjlighet att lära om och lära nytt för att kunna ta dagens och framtidens jobb. Det åstadkommer vi inte genom nya skattelättnader utan genom en offensiv och flexibel utbildningspolitik där det finns möjlighet att studera även om man inte bor i eller kan åka till en universitetsstad.

Samarbetet mellan Karlstads universitet, regionen, myndigheter och näringslivet är en förutsättning för att människor ska få ta del av utbildningar som är användbara i arbetslivet. Detta samarbete vill vi socialdemokrater utveckla genom att ta fram möjligheter för distansutbildning och specialkurser inom bristyrken.

Att klara kompetensutveckling och omskolning är viktiga utmaningar för att människor ska kunna göra sig anställningsbara och att näringslivet ska klara försörjning av arbetskraft. Regionen bör samverka med andra aktörer för att inventera och bidra till att behovet av rekrytering inom bristyrken tillgodoses genom aktiva åtgärder. Detta i syfte att stärka hela regionens kompetensförsörjning, matchning och lyfta regionala yrkesvux.

Det livslånga lärandet blir allt viktigare i det kunskapsintensiva och komplexa samhälle vi lever i. Därför måste vi i Värmland skapa bra utbildningsplatser, öka arbetsmarknadsanknytningen och göra insatser för att ta tillvara den kompetens som finns i hela Värmland.

Det finns många som vill studera på universitet eller högskola men som har svårt att klara pendling mellan hem och studier. För att underlätta fortsatta studier vill vi att Region Värmland stödjer och stimulerar fler

kommuner att starta Lärcentra för distansutbildningar inom både högskola och yrkeshögskola.

Vi ser folkbildningen som viktig för både civilsamhället och vuxenutbildningen. Civilsamhället får ett tillskott av mångfald, demokrati och ökat kulturdeltagande. Vi ser det som betydelsefullt att folkhögskolornas kursutbud och pedagogik används för att möta nya grupper med nya behov, erfarenheter och kunskaper. Genom att stärka resurserna till allmän kurs ger folkhögskolorna möjlighet att ta emot fler studerande med särskilda behov. Genom att ta tillvara digitaliseringens möjligheter kan verksamheten utvecklas i hela regionen.

Studieförbunden har en mycket bred och omfattande verksamhet. Det är därför viktigt att regionen i framtiden ökar sitt stöd till studieförbunden i syfte att nå nya grupper. Rätt investeringar bygger Värmland starkt och hållbart för framtiden.

VI VILL SE TILL:

- att ta fram möjligheter för distansutbildning och specialkurser inom bristyrken
- att regionen stödjer och stimulerar fler kommuner att starta Lärcentra för distansutbildningar inom både universitetet och yrkeshögskolan
- att öka resurserna till allmän kurs på folkhögskolorna för att öka möjlighet att ta emot fler studerande med särskilda behov

KULTUR

Konsten och kulturen bidrar till att skapa ett rikare och bättre samhälle. Kulturen är också ett demokratiinstrument som skapar insikter och möjlighet till reflektion. Något som ger oss mångfald och som fördjupar vår förmåga till empati och förståelse för hur andra kan ha det.

Vi ser kulturen som en viktig del av välfärden. Investeringar i kultur kan skapa nya jobb i de kreativa näringarna. Kultur ger oss möjligheter till avkoppling, men är också en chans till utveckling. Genom kulturen kan vi tänka nya tankar och få nya idéer och perspektiv. När både kropp och själ trivs mår vi bra och får energi att bättre klara av vardagens utmaningar, oavsett var vi befinner oss i livet. Därför är det professionella kulturlivet, de utövande konstnärer-

na och civilsamhället så viktiga. Och därför ska vi ha en regional kulturpolitik som ser till att alla kan delta i och ta del av kultur, i hela Värmland.

Insikten om att turism och kultur hör ihop är viktig och kulturen kan medverka till att göra Värmland attraktivt för såväl värmlänningarna som för de som besöker oss som turister. Vi vill arbeta för att detta utvecklas ytterligare och våra starka kulturinstitutioner, som t ex Wermland Opera, Västana Teater och Värmlands Museum, är viktiga framgångsfaktorer som ska stöttas.

Hög tillgänglighet ska vara ett riktmärke för de kulturformer som regionen stöttar – det kan ske t ex genom subventionering av kommunikationer för skolklasser och som särskilda anordningar för att över-

brygga svårigheter att ta del av kultur pga funktionsnedsättning. Vi ser det också som en viktig ambition att nå nya grupper med kulturella aktiviteter och arrangemang.

VI VILL SE TILL:

- att så många som möjligt ska få tillfälle att möta kulturen i alla dess former oavsett ålder och bostadsort
- att kulturinstitutioner och Visit Värmland samarbetar i syfte att stärka regionens varumärke och locka fler turister till Värmland
- att nyskapande kultur premieras i de stödformer som regionen erbjuder

INFRASTRUKTUR

För oss är det självklart att Värmland ska ha samma förutsättningar som övriga delar av landet. Vi vill se ett Sverige där klyftorna mellan stad och land minskar. För att Sverige och Värmland ska stå starkt i framtiden och för att vi ska kunna skapa nya jobb, välbefinnande och minska vår klimatpåverkan måste vi ha en infrastruktur som fungerar och som går att lita på.

Vi måste skapa en bra grund för infrastrukturen i Värmland där sjöfart, väg, järnväg, flyg och datakommunikation utvecklas och kompletterar varandra. För att göra rätt satsningar fördras fortsatt prioritering och samordning mellan olika insatser, där den nya regionkommunen ska vara en viktig aktör och sammanhållande kraft.

De statliga medlen för infrastruktur måste öka i Värmland då investeringsbehoven är omfattande. Resenärer ska kunna lita på att tågen går i tid. Vi vill möjliggöra att mer av det långväga godset fraktas på järnväg. Såväl fungerande arbetspendling som pålitliga godstransporter behövs om vi ska nå hög sysselsättning och en ökad industriproduktion.

Effektivare person- och godstransporter i östvästlig riktning mellan Stockholm och Oslo ska prioriteras och de kapacitetsproblem som finns på Värmlandsbanan måste åtgärdas för att möjliggöra en ökning av trafiken. Vi stödjer därför initiativet "Oslo-Stockholm 2.55" som skulle ge stora förbättringar även för den regionala trafiken i Värmland.

För att behålla Vänersjöfarten måste nya slussar byggas. Sjöfarten som passerar slussleden används i praktiken uteslutande för utrikes transporter, inom branscher där sjöfartens storskalighet är mycket kostsam att ersätta med väg eller järnvägstransport. Nya slussar kan möjliggöra en större slussdimension än idag, vilket innebär möjlighet att transportera med större fartyg. Detta förväntas ge minskade transportkostnader för näringslivet i Värmland.

VI VILL SE TILL:

- att de statliga underhållsmedlen för infrastruktur ökas i Värmland
- att utveckla Vänersjöfarten med byggandet av nya slussar
- att de regionala flygplatserna behålls och utvecklas
- Värmlandsbanans kapacitet förbättras

KOLLEKTIVTRAFIK

Bra kommunikationer är en förutsättning för tillväxt. För att göra det möjligt för människor att bo, arbeta och studera i hela Värmland måste vi ha välutvecklade system för infrastruktur och transporter för såväl person- som godstrafik. Samma sak gäller om vi ska kunna behålla företagen i regionen och samtidigt locka till oss nya. Ett välfungerande näringsliv och arbetsmarknad behöver bra kommunikationer. En aktiv fritid likaså.

Det ska vara enkelt att resa kollektivt i Värmland. Priser, biljetter och kort ska finnas samlat i ett enkelt system. Information om tider och turer ska vara lätt tillgängligt via exempelvis telefon, sms, internet, väntplatser och fordon. Kollektivtrafikresandet ska ökas genom förenkling, samordning, attraktiva biljettpreiser och kortare restider och högre turtäthet. Ett nytt resecentrum i Karlstad kommer också att underlätta resandet för hela Värmland.

Det ska vara lätt att ta sig till, från och inom Värmland. Det behövs olika kommunikationsmöjligheter och flygplatserna är viktiga för att

Värmland ska vara en tillgänglig del av Europa. Kollektivtrafiken ska kunna erbjuda möjligheter till resor för olika ändamål i hela länet. Trafiken ska vara tillgänglig och bidra till balans geografiskt i länet. Kollektivtrafiken ska kunna erbjuda ett grundutbud av resmöjligheter även i områden där det saknas tåg eller busslinjer. För att alla värmlänningar ska ha tillgång till någon form av kollektivtrafik vill vi därför införa s k "Närtrafik" (en form av anropsstyrd kompletteringstrafik till den linjelagda kollektivtrafiken).

VI VILL SE TILL:

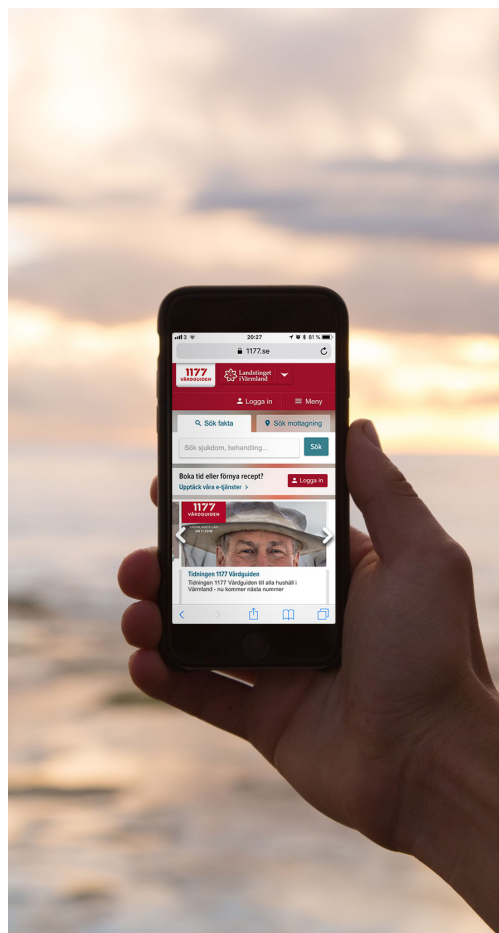
- att kollektivtrafikresandet ökar
- att biljettsystem för sjukresor, färdtjänst och övrig kollektivtrafik förenklas och samordnas
- att högst 60 minuters restid ska gälla mellan länets huvudorter och Karlstad
- att "Närtrafik" införs

DIGITALISERING

Vi tar tillvara digitaliseringens möjligheter för att hantera våra samhällsutmaningar. En god IT-struktur med bredbandsuppkoppling ökar möjligheterna att delta i den demokratiska processen och ger förutsättningar för samordning och effektivisering av offentlig sektor. Den skapar också förutsättningar för både nya och etablerade företag att växa i Värmland.

Digitaliseringens utvecklingstakt de senaste decennierna har varit snabb och haft stor betydelse för samhällsutvecklingen. Regionen måste ta vara på det förändringstryck som digitaliseringen ger och dra full nytta av de möjligheter som den nya tekniken skapar. Samtidigt ska strategier utvecklas för att möta de grupper i samhället som riskerar att halka efter. Särskilt viktigt är det att alla varmlänningar har tillgång till digitala välfärdstjänster som t ex sjukvård, på ett jämlikt sätt. Vi kan inte låta marknaden få styra utvecklingen med risk för ojämlik tillgång och utträngningseffekter.

Att regionen är med och driver digitaliseringen är viktigt för att klara av omställningen till morgondagens arbetsmarknad. Regionens digitaliseringsarbete ska leda till en enklare vardag för medarbetare, invånare och övriga i samhället.

VI VILL SE TILL:

- att det finns en god IT-struktur med bredbandsuppkoppling i hela Värmland
- att alla varmlänningar har tillgång till digitala välfärdstjänster
- att regionen tar initiativ till en regional digitaliseringsstrategi i samverkan med länets kommuner.

DEN BÄSTA HÄLSO- OCH SJUKVÅRDEN

En god och jämlik vård får inte vara en klassfråga. Med gemensamma lösningar kan vi på ett effektivare och rättvisare sätt fördela resurserna utifrån befolkningens behov än vad olika marknadslösningar kan klara av. För detta krävs mer politik, inte mindre, då de med störst behov oftast inte har de starkaste rösterna.

FOLKHÄLSA OCH BARNPERSPEKTIV

För att uppnå en god folkhälsa behöver de bakomliggande faktorer som orsakar sjukdom synliggöras och förbättras. De sociala skillnaderna i folkhälsa i Värmland är betydande. Även om det finns en positiv utveckling i befolkningen som helhet ser vi stora bekymmer för vissa grupper. Även i ett geografiskt perspektiv finns områden där invånarna mår sämre.

Att vården fungerar väl i alla delar av Värmland är en grundläggande förutsättning för att utjämna de påverkbara hälsoklyftorna. Hälso- och sjukvården måste ställa om till ett mer förebyggande arbetssätt där de olika verksamheter inom regionen och kommunerna samverkar i högre grad. Ett viktigt område för folkhälsan är att se till att alla fullföljer sin gymnasieutbildning. Att hitta arbetssätt som motiverar till motion är en viktig del, där t ex FaR (fysisk aktivitet på recept) är en del.

Insatser för att skydda barn och unga mot eget och andras skadliga bruk utgör grunden för det hälsofrämjande och förebyggande arbete med ANDT (alkohol, narkotika, dopning och tobak). Det är också viktigt att verksamheterna kan fånga upp barn och unga

eller föräldrarna, för att vid behov kunna erbjuda vidareslussning till selektiva eller riktade insatser.

Enligt FN:s konvention om barnets rättigheter ska barns integritet respekteras. Att ta hänsyn till och arbeta utifrån ett barnrättsperspektiv är något som vi i Värmland kan bli bättre på för att förbättra barns och ungas livsvillkor.

VI VILL SE TILL:

- att barnkonsekvensanalyser görs inför alla större politiska beslut
- att en Barnkommission tillsätts för att förbättra barns och ungas livsvillkor
- att allt bruk av alkohol och tobak minskar
- att vi har ett samhälle fritt från narkotika och doping

BRA & JÄMLIK VÅRD

Vi vill värna den jämlika, jämställda och nära vården i hela länet. Det ska inte spela någon roll vem du är eller var du bor, alla har rätt till en väl fungerande hälso- och sjukvård.

Utvecklingen av den högspecialiserade vården har skapat nya möjligheter till bättre behandlingar och därmed också en bättre livskvalitet och ökad självständighet för människor med svåra sjukdomar. För att den högspecialiserade vården ska kunna hålla hög kvalitet krävs att den hålls koncentrerad till de större sjukhusen. Arbetet med nivåstrukturering ska därför fortsätta för att ytterligare förbättra patientsäkerheten och den jämlika vården.

Till skillnad från den högspecialiserade vården på sjukhus ska den vård som du behöver ofta finnas på bra och tillgängliga vårdcentraler.

Vårdcentralerna ska vara invånarnas naturliga förstahandsval. Dit ska patienterna enkelt och tryggt kunna vända sig för att få vård, svar på sina frågor och vid behov bli lotsade till rätt vårdinstans. Detta är ett viktigt led i att öka tillgängligheten och säkerställa att alla människor får rätt vård efter sina behov. Vårdcentralerna ska kunna stå för kontinuiteten i vårdkedjan. I patientens vårdförlopp ska den nära vården ha ett helhetsansvar för hela vårdprocessen. Men för att vården ska bli mer likvärdig krävs ett ökat uppdrag till vårdcentralerna, där framförallt kroniskt sjuka ska få närmare och lättare till bra uppföljning. Det är särskilt viktigt att de kroniskt sjuka kan få en fast vårdkontakt.

Vård som i dag finns på sjukhus behöver i framtiden flytta närmare människor, till vård-

centraler och i vissa fall även in i människors hem. När sjukhusets resurser inte behövs ska du få vård i den egna hemkommunen. För att klara av att ge en bra och nära vård, även i det egna hemmet, krävs ett utvecklat samarbete mellan landstinget och kommunerna. Vården behöver även bli bättre på att utnyttja digitaliseringens möjligheter med digitala vårdtjänster.

Vid enklare och vanliga sjukdomar kan patienterna i allt större omfattning själva utföra behandlingen. Även patienter med kroniska eller långvariga sjukdomar kan utföra viss egenvård med hjälp och stöd från hälso- och sjukvården.

VI VILL SE TILL:

- att digitaliseringens möjligheter används för att utveckla nya vårdtjänster
- att vårdcentralerna ska vara invånarnas naturliga förstahandsval
- att kroniskt sjuka får en fast vårdkontakt

TILLGÄNGLIGHET

Vården ska vara lätt att nå. Att snabbt komma fram till en väl fungerande sjukvårdsrådgivning som ger goda medicinska råd och vid behov kan hänvisa vidare, är en viktig del i en välfungerande hälso- och sjukvård. För att rådgivningen ska vara en naturlig del av sjukvårdssystemet bör den vara en integrerad del i den egna verksamheten.

Som patient ska du kunna känna dig trygg med att du får den vård du behöver, när du behöver den. Det är oacceptabelt att behöva vänta en längre tid för att få behandling. Väntetiden ska vara så kort det bara går. Tydliga exempel där väntetiden idag är för lång är inom barn- och ungdomspsykiatri, vuxenpsykiatri och vissa cancerbehandlingar.

När patienterna är färdigbehandlade på sjukhusen är det viktigt med en trygg och säker hemgångsprocess. Detta kräver samarbete mellan regionen och kommunerna. Genom att prioritera samarbete mellan olika

verksamheter vid hemgång frigörs även vårdplatser till andra som är i behov, vilket ökar tillgängligheten till både akutvård och planerad vård.

Vi vet att det är möjligt att motverka att behovet av akutsjukvård uppstår genom ett bra hälsofrämjande och förebyggande arbete. Kompetent telefonrådgivning, vårdcentraler med bra tillgänglighet, läkarstöd till den kommunala hemsjukvården och läkemedelsgenomgångar för äldre och multisjuka, är några exempel på viktiga delar.

Några vårdcentraler bör ha öppet kvällar för att kunna ta emot patienter som annars hamnar på akuten. De vårdcentralerna kan även ha planerade besök under kvällstiden.

Vi vet att tidiga insatser i ambulans räddar liv. Därför måste ambulanssjukvården vara tillgänglig i hela länet. När behov av akut vård uppstår ska patienterna komma till rätt kompetens på rätt plats.

VI VILL SE TILL:

- att sjukvårdsrådgivningen och digitala tjänster är integrerade delar i den egna verksamheten
- att hemgångsprocesserna förbättras i samarbete med kommunerna
- att vårdcentralerna ökar sin tillgänglighet med utökade öppettider
- att mer vårdpersonal anställs och administration minskas

PATIENTERNAS MEDVERKAN

Hög kvalitet i vården är inte möjlig utan patienternas delaktighet. Patienten är en viktig medaktör som ska vara delaktig i planeringen och genomförandet av den egna vården. Då patienternas kunskaper varierar behövs ibland särskilt stöd för att inflytandet ska vara jämlikt. Nyanländas behov av språkstöd måste fungera för att vården ska bli optimal.

En förutsättning för patientens medverkan är att kommunikationen fungerar väl. Den enskilde ska få besked om provsvar, planerad behandling och vart den kan vända sig vid oro eller komplikationer. Även anhörigas kunskap kan vara viktig. För patienter med ett stort vårdbehov är det viktigt att all information om till exempel diagnos, behandling och kontaktpuppgifter till ansvariga inom vården finns lättillgängliga.

Det ska vara lätt att kommunicera med vården. Gott bemötande och service-tänkande är en förutsättning för att förtroendet för vården ska bli bättre, men också en förutsättning för att vården ska klara av att möta befolkningens behov och krav.

VI VILL SE TILL:

- att det införs ett "vårdkontrakt" där all viktig information om diagnos, behandling, och vem som gör vad, ska beskrivas för de patienter som har kontinuerligt behov av vård

PSYKIATRI

Den psykiska ohälsan dominerar bland nya sjukskrivningar. Det är idag svårt att få snabb hjälp både för den som är allvarligt psykiskt sjuk och den som lider av annan psykisk ohälsa. Tillgången till vård och stöd måste bli bättre och likvärdig i hela länet, oavsett bostadsort.

TIDIGA INSATSER ÄR AVGÖRANDE FÖR ATT FRÄMJA UNGAS HÄLSA, TRYGGHET OCH UTVECKLING

Många unga mår dåligt redan i grundskolan. Vi behöver därför bli bättre på att förebygga och fånga upp när unga mår dåligt. Tidiga insatser är avgörande för att främja ungas hälsa, trygghet och utveckling. Elevhälsan är en viktig verksamhet som ska nå alla barn och unga. Det är viktigt att det finns möjlighet till en tidigt första kontakt med hälso- och sjukvården i kommunen vid psykisk ohälsa.

VI VILL SE TILL:

- att psykosocial kompetens finns på alla vårdcentraler
- att arbetet med suicidprevention intensifieras
- att tillgängligheten till mottagningar och behandlingsinsatser ökar

TANDHÄLSA

En god munhälsa är viktigt både för det allmänna välbefinnandet och för att motverka uppkomsten av vissa sjukdomar. Det krävs ordentliga krafttag i arbetet för en jämlik munhälsa och därmed en god hälsa för alla invånare i Värmland. Vi kommer därför att vara pådrivande nationellt för att tandvården på sikt ska införas i det nationella sjukvårdssystemet.

På kortare sikt behövs förbättringar av de statliga subventionerna av tandvården så att förebyggande åtgärder ges ett bättre ekonomiskt stöd. Vi vill att folktandvården ska få ett utökat uppdrag att arbeta hälsofrämjande och förebyggande. För att få en bättre munhälsa för dem med stort behov av tandvårdsinsatser vill vi se en utökad samverkan mellan folktandvården och kommunerna, för att tidigt sätta in rätt åtgärder.

VI VILL SE TILL:

- att tandvården ges utökade statliga subventioner som stöd för förebyggande åtgärder

EN ATTRAKTIV ARBETSGIVARE

Regionen ska ha en arbetsorganisation som främjar folkhälsa, trivsel och förnyelse genom att erbjuda goda arbetsvillkor, utvecklingsmöjligheter och en bra arbetsmiljö. Regionen ska vara en förebild för andra arbetsgivare, ett gott exempel, med arbetsplatser som också erbjuder hög delaktighet för de anställda. Jämlikhet och jämställdhet ska vara självklara förutsättningar!

Ett gott jämställt ledarskap skall prioriteras. Handledning och ledarskapsutveckling är viktiga områden. En bra arbetsmiljö och hög delaktighet för alla medarbetare är en förutsättning för att regionkommunen ska vara en attraktiv arbetsgivare.

Vidareutbildning och kompetensutveckling är självklara, såväl för medarbetare och ledare. För att främja nyrekrytering ska Regionkommunen arbeta med validering, praktik och lärlingsplatser. Vi måste också bli bättre på att ta tillvara alla nytillkomna värmälänningar kompetens, validering, praktik, studier mm.

Alla medarbetare skall ha en god introduktion med en god kunskap om Regionkommunens verksamhet som politisk styrd organisation och samverkan med de fackliga parterna.

I dag görs insatser i form av bland annat specialistutbildningar på betald arbetstid för sjuksköterskor. Strukturerad yrkesintroduktion ska ges till undersköterskor och sjuksköterskor för att möjliggöra en bra start för de nyutexaminerade. För att kunna behålla och ytterligare utveckla hälso- och sjukvårdens kvalitet krävs att personalen har tillgång till de senaste behandlingsmetoderna, tekniken och läkemedlen för att kunna bota, lindra och förebygga sjukdomar och främja hälsa.

Även för övriga personalkategorier ska den nya regionkommunen vara ett föredöme i

att både utveckla och att använda moderna metoder och teknik.

Mycket kan göras lokalt i Värmland för att öka vår attraktivitet som arbetsgivare. Till det har Socialdemokraterna en nationell politik som stödjer det regionala arbetet. En S-ledd regering prioriterar den regionala nivån före kostsamma skattesänkningar.

Vi socialdemokrater accepterar inte ojämlika arbetsförhållanden. Principen om lika lön för likvärdigt arbete ska gälla. Likvärdig friskvård liksom fria arbetskläder där arbetet så kräver, ska gälla i hela regionen. Problem med allmän visstid måste lösas. Det skall finna objektiva skäl för tidsbegränsade anställningar. Jämställt uttag av föräldraledighet ska uppmuntras. Normen skall vara att alla skall erbjudas en sammanhållen arbetstid på åtta timmar per dag.

VI VILL SE TILL:

- att säkerställa generationsväxlingar genom att ta tillvara personalens kompetens
- att heltid är norm på alla arbetsplatser i regionen
- att regionen är en förebild för andra arbetsgivare, med arbetsplatser där delaktighet jämlikhet och jämställdhet är självklara förutsättningar

[illegible]

Socialdemokraterna
VÄRMLAND

Socialdemokraterna
VÄRMLAND